

KÜNNALEHT nr 56

Tsooru mõis, Litsmetsa, Luhametsa, Piisi, Roosiku, Savilöövi, Kikkaoja, Viirapalu

LEPISTU KOOLIMAJAS SÜTTISID TAAS KÜNNLALEEGID

Tanel Tamm süütab mälestusteküünlad.

Künnlaleegile on pilgud suunanud (vasakult) Helbe Liira, Inga Taal ja Malle Mägi. Nende selja taga seisab Ainu Kõöts. Näha on veel kooli lipp, riitul koolile võidetud karikatega ja fotoalbumitega. Künnlaaluse kõrval on koolikell, mis helises iga õppeaasta esimesel ja viimasel päeval.

Eesti Vabariigi taasiseseisvuspäeva eel süüdati Lepistu koolis küünlad. Üle 15 aasta kestis traditsioon, kus lõpuklassi õpilased enne tunnistuse kättesaamist süütasid igaüks küünla, valgustamaks haridustemplist teed uude ellu. Ainu Kõöts meenutab, et künnlarasva kuhi oli kasvanud suureks ümaraks mäeks, mille sisse puuriti augud küünalde paigaldamiseks. Aeg-ajalt kogunevad kooli vilistlased, et meenutada oma õpinguaastaid ja kohtuda endiste klassikaaslastega.

19. augustil oli koolimaja 20 aastat tagasi lõpetanute päralt. Meenutustest koorusid välja mitmedki huvitavad faktid. Õpinguaastad sattusid perioodi, kus 8-klassiline kool muudeti Lepistu 9-klassiliseks põhikooliks. Nii nad viidigi seitsmendast klassist üle üheksandasse klassi. Esimese õpetaja Marie Tammemägi juhendamisel alustasid õpinguteed 21 last, kellest 15-le andis viimased klassijuhataja õpetussõnad edasi Ainu Kõöts.

Kakskümmend aastat on inimese elus pikk aeg, mille jooksul jõuab vahetuda terve põlvkond. Nii mõnigi kohale tulnutest oli nõnda muutunud, et linnatänaval

oleks taaskohtumise rõõmu tundmata mööda mindud. Ka armsaks saanud koolimaja oli sisemuses muutunud - uus rieteruum, kloorivabad WC-d, söökla ilusa köögiplokiga ja nägus saal.

Taaskohtumise rõõmu ei varjanud keegi. Kooliaastad kerkisid eredalt silme ette, kui astuti euroremontimata klassiruumidesse. Ettenägelikult oli kooli sulgemise ajal jäetud endiseks üks klass, mis ilusti täidab arhiivi ülesannet. Siin võetigi istet, et rääkida kooliseikadest.

Malle Mägi ütles, et oli kuulnud ümber koolimaja jalutades siseruumidest kostvaid kummituse hääli. Ka mulle meenub aastakümneid tagasi kuulnud lugu: *Möödunud sajandi kuuekümnendatel aastatel oli kooli direktor Aksel Koppel, kes elas koolimajas ruumides, kus kooli viimastel aastatel oli õpetajate tuba. Neil oli kaks tüdruku - Anne ja Mari. Nemad jutustasidki, kuidas mitmel korral südaöö saabudes kostus läbi lae laudade kriginat, nagu keegi kõnniks ühest saali otsast teise. Isa oli läinud kohe üles vaatama, kuid ei näinud kedagi.*

Võime järeldada, et koolil on oma vaim, kes elab majas edasi.

Koolimajast suunduti edasi piknikule klassijuhataja koju Roosiku külas asuvasse Pärna tallu. Nii täienes kooli kroonika uue peatükiga, mille pani kirja kooli viimane direktor ja 1989. aasta kooli lõpetanud vilistlaste klassijuhataja *Ainu Kõöts*. Kroonikas on värske sissekanne:

„Noormeestel tuli idee korralda kahekümne aasta taguste klassiõdede ja -vendade kokkutulek. Mõeldudtehtud. Kuna klassijuhataja oli ka käepärast võtta, siis tema ülesandeks jäi kuupäeva valimine. Arvestades kiiret elutempot, langes liisk 19. augustile ja -oh mis tore - 15st lõpetanust 10 tulid kohale! Rõõmsad, energilised ja kohusetundlikud nagu kooliajalgi. Kõik tundsid kõiki, kuigi 20 aasta jooksul mõnega kohtunud ei olnud. Mis on neist siis saanud? Neljajast "tüdrukust" kaks on kaupluse juhatajad, üks õpetaja ja üks projekteerija, "poisid" vastavalt pearaamatupidaja, mööblitöölis, müüja, jõustruktuuride esindaja ja kaks otsivad tasuvat ning huvitavat tööd.

Haridus valdavalt kesk-eri, elamise geograafia: Roosiku, Tsooru, Ants-la, Uue- Antsla, Võru, Põlva ja Tartu.

Lapsi 22, nendest poisse 12 ja neiuksi 10, noorim 5-kuune, (tema oli ka peoline) ja vanim 17. Toimekad noored inimesed, kes saavad kõigega hakkama.

Lauake kattis end ise hea-paremaga, juttu jätkus kauemaks nii kooli kui eraelu teemal. Mida ette võtta tühjaks jäänud koolimajaga, jäigi lahtiseks, aga tore kohtumine annab jõudu edasi elada.“

Lepistu kooli 1989. aasta 15st lõpetajast oli kokkutulekul kohal 10. Kooli 100. juubeliaastal püstitatud mälestuskivi juurde sättisid ennast pildile (vasakult) Malle Melts (Mägi), Helbe Kasak (Liira), Angelika Koobak, Inga Samm (Taal), klassijuhataja Ainu Kõöts, kes hoiab süles Angelika tütart Remiid (klassi noorim laps), Rain Raidma, Lauri Keerov, Tanel Tamm, Rait Kõöts, Taimar Kikas ja Henn Bergmann. Kohale jäid tulemata Risto Innos, Kairit Kislo, Ingrid Kislo, Helga Koemets ja Monika Küppar.

Tekst ja fotod: Kalle Nurk

TULE TARKUSEPÄEVAL LEPISTU KOOLIMAJA TERVITAMA !

Võib-olla on tõesti vanas Lepistu koolis kummitused olemas, kes läbi akna piiludes saavad 1. septembril kooliõuelt teele juba 2. üheskoos alustatud retke Lepistu kool - Tsooru. Tarkusepäeva retk korraldatakse suletud koolide mälestamiseks ja alanud õppeaasta virgutusvõimlemiseks. Teretulnud on nii kooli vilistlased kui ka kõik praegu kooliskäivad lapsed ja noored. Sportlikult ootab ületamist nii möödunud aastal Leho Laidvere poolt 4,3 km pikkuse vahemaa läbimise aeg 19.03 kui ka vanima osavõtja tiitel, mis on Peeter Lastingu (67) nimel.

MTÜ Tsooru Koidukiired

Teisipäeval, 1. septembril algusega kell 17 toimub

2. TARKUSEPÄEVA RETK

Lepistu kool - Tsooru

Teekonna pikkuseks 4,3 kilomeetrit

Eraldi ajaarvestus naistele ja meestele.

Raja läbijad on jagatud vanuserühmadesse:

*** kuni 16 aastased**

*** 16- 25 aastased**

*** 25- 40 aastased**

*** 40 ja vanemad**

Parimatele medalid, kõigi võistlejate vahel loositakse välja hinnaline raamat.

Registreerimise algus 16.45 Lepistu kooli õuel.

Osalustasu 10 krooni

PROOVILE ON PANDUD LOOMAKASVATAJATE KANNATLIKKUS

Põllumees on saanud järjekordselt oma palga kätte. Kas nende või- ja juustupakkidega õnnestub pankuritele kinni maksta tagaplaanil liisitud traktor? Pilt on tehtud Roosiku külas perekond Sloogi Päka taluõuel 2009. aasta suvel.

Põllumehel on suuri raskusi piima eest raha kättesaamisega, see on probleem-pähkel, mis vajab katki hammustamist. Kõigest kümmekond aastat olid nad valiku ees, milline tee valida. Nüüd on see aeg jälle käes. Eesti vahepealne kiire majanduse tõus innustas põllumehi soetama uut kallihinnalist tehnikat, kasutades selleks pangalaenusid ja liisingut. Paljud on viimase kahekümne aasta jooksul investeerinud põllumajanduse edendamiseks kogu oma kasumi ning ohverdanud ka tervise. Nii mõnigi ei pidanud vastu ja vandus pingutustele alla. Nüüd on hakanud ka kanged ja edukamad mehed kukalt sügama. Uppuja on kinni haaranud viimasest õlekõrrest, päästerõnga viskajat pole aga kusagil näha.

Vastvalmivas mälestustekogumikus „Sada aastat Luhametsa küla Võrumaal“ meenutustes on juttu, kuidas möödunud sajandi kolmekümnendatel aastatel veeti meiereisse piim kokku, millest siis igaüks ajas koore välja. Lõss jäi omale, koor aga läks edasi Kikkaoja võitõöstusesse. Raha käes, mindi koju tagasi oma põhitööd tegema. Tänapäeval küll koort ise riisuda pole tarvis, ka või ning juust tehakse valmis. Mida aga ei saa, see on raha. Ühe kaenla alla pistetakse juustukera, teise võipakk - võta oma palk! Välja on kujunemas uus hinnasüsteem, kus väetise ja kütuse hinda mitte ei arvestata euro-des vaid juustukilodes. Kuniks kehtib veel vana arvestus, peab põllumees lehmälüpsi ja viljalõikuse kõrvalt tegutsema ka osava müügimehena, jagades kaupa laiali. Heameelt tunnevad nii müüja, kes on krõbiseva rahatähe tasku pistnud, kui ka ostja, saades poes müüdavast rohkem kui veeradi võrra odavamalt juustukilo kätte. Nõnda elatakse ka Roosiku külas Päka talus.

Aivar Slog on lehmade karjamaale ajamisest koduleel. Tütrelapsed Ivari ja Rene jälgivad vanaisa reibast sammu. Kas nad tahavad ka paarikümne aasta pärast vanaisa sarnased olla ning kasvatada loomi, näitab aeg.

Lapselapsed on veel väikesed, nad jälgivad maailma kõrvalolija pilguga. Millise õppetunni saavad nad vanaisa Aivari ja vanaema Esta murede keskel olles? Kas nad mõistavad, milliste raskustega vanavanemad Eesti tulevikku päästavad. Üks asi aga on kindel. Neil on olemas see, mida maal järjest vähem kohtad - tõeline maaelu hõng. Nad ei karda lehma, teavad, kuidas ja kust tuleb piim, kuidas vilja mulda pannakse ja kuidas valminud viljapead koristatakse.

Tänavune aasta on veel omapärane selle poolest, et nii mõneski talus alustatakse kartulikoristust enne viljalõikust. Vihmane suvi pani lakkama kartuli lehmädaniku ja augusti alguseks oli suurem osa põlde pruuniks tõmbunud. Kartuli- ja viljasaak peaks tänavu tulema siiski rahuldav.

Tekst ja fotod: Kalle Nurk

TÄNAVUSE AASTA SUVISTEST TEGEMISTEST TSOORU KANDIS

Tänavune suvi hakkab lõpupoole jõudma. Üldpildis möödus suvi Tsooru kandis rahulikult. Suurimatest üritustest meenuvad jaanipäevased koosviibimised Savilöövi- ja Tsooru keskuses. Samal päeval peeti maha ka sportlik jõukatsumine, et selgitada Tsooru rammumees. Meeli liigutas Tsooru külavanem Arvo Tamme poolt organiseeritud vabaõhu pidu, mis kestis hommikuni. Vaikne suveõhtu kandis ansambel Seelikukütid muusikakaja isegi Roosiku külla. Sündmustevaene suvi andis Külalehe toimetusele vähe kirjutusainet. Käed rüpes siiski ei istunud, seda enam pühenduti Luhametsa mälestusraamatu kokkupanemisele. Täname eelmises Külalehes ilmunud üleskutsele reageerijaid. Annetuste kontole on jälje jätnud **Koidula Ploom, Julius Tuvikene, Jaan Tuvikene, Ilma Selts, Ainu Kõõts, Kullar Viimne.**

Esimene kiire tagasiside võimaldas läbrääkimiste alustamist raamatu kujundaja kunstnik Rene Toome ja kogumiku trükkija Andres Ojasuga. Paika on pandud esialgne raamatu valmimise tähtaeg. Laekuv rahakogus määrab ära tiraaži suuruse. Välistatud pole ka fakt, et teose esitlusel jätkub kogumikku ainult ette-tellijatele.

Üritusterohke augustikuu lõpp peaks nii mõnegi jälle üles virgutama. Omapoolse panuse annab ka MTÜ Tsooru Koidukiired meeskond. 30. augustil toimuv suvelõpu spordipäev paistab silma uudsete ja huvitavate võistlusaladega. Rohket osavõttu oodatakse 1. septembril Lepistu kool-Tsooru rahvaretkele ja sellele järgnevale Tsooru mälumängur 2009 kolmandale etapile.

Ilusaid suvelõpu päevi!

Külalehe toimetus

Teisipäeval, 1. septembril, algusega kell 18
Tsooru rahvamajas

TSOORU MÄLUMÄNGUR 2009

**Neljajaolise mälumängu turniiri
III etapp**

- * **Võistkonna suurus kuni 3 inimest**
- * **Auhinnad kolmele esimesele võistkonnale**
- * **Küsimuse õige vastus tuleb leida kolme variandi hulgast**

Pühapäeval, 30. augustil algusega kell 16 toimub
Tsooru rahvamaja juures

SUVELÕPU SPORDIPÄEV

Võistlusaladeks:

- * **india**
- * **teatevõistlus**
- * **munaviske võistlus**
- * **kiviviske võistlus**

Tule ja lusti koos meiega !

MTÜ Tsooru Koidukiired

ÕNNITLEME SEPTEMBRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI !

81	Õie Koemets	23. september	68	Endel Pihu	1. september
80	Endla Kaljuvee	13. september	68	Maie Teder	10. september
74	Valev Raidma	5. september	68	Ivi Kivi	15. september
74	Ilme Sisas	7. september	65	Maie Reiljan	6. september
73	Toivo Sild	26. september	55	Tiiu Vassiljeva	28. september
72	Aavo Thealane	2. september	52	Liidia Väits	3. september
72	Hilja Valling	26. september	51	Maire Ploom	30. september
71	Juganis Šmeiman	20. september			